

HOTĂRÂREA nr.21 **din 14 octombrie 2024**

privind contestația formulată împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.4/D din 24 septembrie 2024 privind aprobarea procedurii de acreditare a delegaților formațiunilor politice care participă la alegerile pentru Președintele României din anul 2024 și nu au reprezentanți în biroul electoral al secției de votare sau în biroul electoral pentru votul prin corespondență, precum și împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.12/D din 30 septembrie 2024 privind unele măsuri privind constituirea și completarea birourilor electorale la alegerile pentru Președintele României din anul 2024

Publicată în Monitorul Oficial nr.124 din 11.02.2025

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciochină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia-Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	- magistrat-asistent șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, doamna procuror Ioana Codruța Dărăngă.

1. Pe rol se află soluționarea contestației formulate de domnul Mircea-Dan Geoană împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.4/D din 24 septembrie 2024 privind aprobarea procedurii de acreditare a delegaților formațiunilor politice care participă la alegerile pentru Președintele României din anul 2024 și nu au reprezentanți în biroul electoral al secției de votare sau în biroul electoral pentru votul prin corespondență, precum și împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.12/D din 30 septembrie 2024 privind unele măsuri privind constituirea și completarea birourilor electorale la alegerile pentru Președintele României din anul 2024.

2. Contestația a fost înregistrată la Curtea Constituțională la data de 8 octombrie 2024 și formează obiectul Dosarului nr.3101F/2024.

3. În temeiul dispozițiilor art.52 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale art.68 alin.(1) din Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, contestațiile se soluționează fără înștiințarea părților, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, pe baza sesizării și a celorlalte documente aflate la dosar.

4. La termenul de judecată din 9 octombrie 2022, având în vedere neîntrunirea majorității de vot prevăzută de art.6 teza a doua și art.51 alin.(1) teza a doua din Legea nr.47/1992, în temeiul dispozițiilor art.58 alin.(4) din aceeași lege de organizare și funcționare a Curții Constituționale, instanța de jurisdicție constituțională a redeschis dezbaterile și a repus cauza pe rol pentru data de 14 octombrie 2024.

5. În motivarea contestației, domnul Mircea-Dan Geoană solicită, în esență, anularea Deciziilor nr.4 și nr.12 ale Biroului Electoral Central (BEC) pe motiv că dispozițiile din Legea nr.370/2004, care au fundamentat cele două decizii, sunt neconstituționale. Mai exact, autorul solicită Curții Constituționale să constate neconstituționalitatea soluțiilor legislative cuprinse în art.16 alin.(1), (4) și (6), art.18 alin.(1) și (3), art.20 alin.(1) și (2), art.21 alin.(1), art.22, art.23, art.47 „și oricare alte dispoziții din Legea nr.370/2004 de care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate prevederile menționate, în măsura în care nu permit candidaților independenți să propună membri în birourile electorale, și, în consecință, nu permit completarea în mod corespunzător, în condiții de egalitate, a birourilor electorale cu reprezentanții propuși de candidații independenți.”

6. În ceea ce privește admisibilitatea excepției de neconstituționalitate invocate direct în procedura contenciosului electoral constituțional, autorul sesizării consideră că este aplicabilă Hotărârea Curții Constituționale nr.66 din 1 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.907 din 8 noiembrie 2019, care, în opinia sa, dă deplină eficiență atribuției reglementate de art.146 lit.f) din Legea fundamentală și de art.37 și 38 din Legea nr.47/1992. Precizează că s-a adresat, în prealabil, Avocatului Poporului, pentru ca acesta să sesizeze direct Curtea Constituțională cu prezenta excepție de neconstituționalitate, însă nu a primit un răspuns. Arată că, în calitate de candidat

independent, nu are nicio cale de atac efectivă, concretă și promptă împotriva deciziilor Biroului Electoral Central, amintind în acest sens caracterul insuficient de clar al dispozițiilor art.25 din Legea nr.370/2004, care, referindu-se la posibilitatea formațiunilor politice care participă la alegeri și a candidaților de a contesta, la biroul electoral ierarhic superior sau, după caz, la Înalta Curte de Casație și Justiție, modul de formare și componența birourilor electorale, ar viza, mai degrabă, motive de contestare strict tehnice de completare a birourilor electorale, circumscrise etapei respective, și nu problema însăși a vocației candidatului independent de a propune reprezentanți/delegați, decisă într-o etapă anterioară prin cele două decizii contestate ale Biroului Electoral Central.

7. Pe fondul criticilor formulate, se arată că, prin Decizia nr.12/2024, Biroul Electoral Central a stabilit modul în care va aplica prevederile Legii nr.370/2004 pe care autorul contestației le consideră contrare principiului nediscriminării, întrucât, în esență, acestea omit/ignoră candidații independenți de la dreptul de a-și desemna reprezentanți pentru completarea birourilor electorale, acest drept fiind rezervat exclusiv candidaților propuși de formațiuni politice. Totodată, se remarcă avantajul legal acordat candidaților susținuți de partide politice parlamentare, ai căror reprezentanți au locul asigurat în birourile electorale, spre deosebire de reprezentanții partidelor politice neparlamentare, care intră în tragerea la sorți pentru locurile rămase libere.

8. În mod similar, prin Decizia Biroului Electoral Central nr.4/2024 s-a stabilit că doar candidații susținuți de partide politice vor avea posibilitatea desemnării de delegați în secțiile de votare pentru observarea desfășurării operațiunilor electorale, candidații independenți fiind din nou omiși în mod injust.

9. Procedura de organizare și desfășurare a alegerilor pentru funcția de președinte al României, astfel cum este reglementată de textele criticate din Legea nr.370/2004, creează o vădită discriminare între *candidații independenți*, pe de o parte și *candidații propuși de formațiunile politice*, pe de altă parte, discriminare care se răsfrânge, în aceeași măsură, și asupra cetățenilor care îi susțin și a drepturilor electorale ale acestora, cu încălcarea principiilor statului de drept, democrației și suveranității naționale. Astfel, deși prevede aceleași condiții și obligații pentru toți candidații la alegerile pentru funcția de președinte al României, legea antementionată stabilește, cu privire la aceiași candidați, drepturi diferite, în funcție de propunerea (din partea unei formațiuni politice) sau autopropunerea acestora (candidați independenți). Se creează astfel artificial și neconstituțional o „ierarhie” a candidaților, în care candidații independenți (și susținătorii lor) apar ca fiind de rang inferior.

10. Importanța desemnării reprezentanților în toate birourile electorale pentru exercitarea efectivă (și nu iluzorie, formală) a dreptului candidatului de a fi ales și a dreptului fiecărui cetățean de a alege un anumit candidat este evidentă, având în vedere rolul esențial pe care aceste structuri electorale îl au în desfășurarea procesului de votare și a tuturor operațiunilor electorale integrate acestui proces. De altfel, importanța birourilor electorale în ansamblul procesului electoral este subliniată și de Comisia de la Veneția în Codul bunelor practici în materie electorală, document cu privire la care Curtea Constituțională a reținut că, „deși nu are caracter obligatoriu, recomandările sale constituie coordonate ale unui scrutin democratic, în raport cu care statele - care se caracterizează ca aparținând acestui tip de regim - își pot manifesta opțiunea liberă în materie electorală, cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în general, și a dreptului de a fi ales și de a alege, în special.” (Decizia 51 din 25 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.90 din 3 februarie 2012).

11. Din această perspectivă, în opinia autorului contestației, soluțiile legislative reglementate de textele de lege criticate încalcă dispozițiile constituționale cuprinse în: art.1 - *Principii generale*, care consacră statul de drept și democratic, dreptatea, supremația Constituției și respectarea legii, art.2 - *Suveranitatea*, art.16 - *Egalitatea în drepturi*, art.20 - *Tratatele internaționale privind drepturile omului*, art.36 - *Dreptul de vot*, art.37 - *Dreptul de a fi ales*, art.81- *Alegerea Președintelui*, art.148 alin.(4) referitor la obligațiile autorităților române rezultate din actul aderării la Uniunea Europeană, coroborate cu art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind interzicerea discriminării, art.3 din Protocolul nr.1 la Convenție privind dreptul la alegeri libere, Protocolul nr.12 la Convenție privind interzicerea generală a discriminării, precum și art.2 din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la statul de drept.

12. Autorul contestației reclamă nu numai discriminarea candidatului independent, care, spre deosebire de candidații propuși de formațiunile politice, parlamentare sau nu, este exclus *ab initio* de la posibilitatea de a avea vreo formă de reprezentare în componența birourilor electorale, ci și privilegiul pe care îl au candidații propuși de partidele parlamentare, ai căror reprezentanți sunt incluși de drept în componența aceluiași birouri electorale, abia într-o etapă ulterioară acestea fiind completate cu reprezentanții formațiunilor politice neparlamentare. În același context, se menționează și situația (privilegiată) a reprezentării acestor din urmă formațiuni politice, care, potrivit Legii nr.14/2003, pot fi înființate numai cu trei membri fondatori.

13. Prin urmare, se susține încălcarea principiului egalității și nediscriminării, precum și a dreptului de vot și de a fi ales, fiind invocată, în acest sens, jurisprudența în materie a Curții

Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului (de exemplu, Deciziile Curții Constituționale nr.545 din 28 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.473 din 6 iulie 2011 și nr.755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.101 din 9 februarie 2015, sau Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului din 1 iulie 2014, pronunțată în cauza *S.A.S. împotriva Franței*, par. 149 și din 21 iulie 2005, pronunțată în cauza *Străin și alții împotriva României*, par. 59).

14. În raport de semnificația principiului egalității și al nediscriminării, care interzice existența unei diferențe de tratament între persoane aflate în situații similare sau comparabile, se subliniază că persoanele care candidează pentru funcția de președinte al României se află, din perspectiva scopului legii care reglementează organizarea și desfășurarea alegerilor pentru funcția de președinte al României, în aceeași situație juridică, indiferent dacă sunt propuse de partidele politice sau se autopropon (sunt independente). Faptul că un candidat este propus de un partid politic nu trebuie să îi confere acestuia mai multe drepturi electorale și nici privilegii în raport cu ceilalți candidați. Competiția pentru funcția de președinte al României nu este a partidelor politice, ci a candidaților persoane fizice, indiferent de modalitatea în care sunt propuși. De aceea, nu subzistă nicio justificare obiectivă și rezonabilă pentru completarea birourilor electorale prin tragere la sorți printr-o procedură în două etape, care să favorizeze partidele parlamentare. Mai mult, normele constituționale ale art.81 din Constituție nu condiționează/corelează în niciun fel candidatura pentru funcția de președinte al României cu apartenența/susținerea de către un partid/formațiune politică, iar art.84 alin.(1) din Legea fundamentală interzice președintelui României calitatea de membru al unui partid în timpul exercitării mandatului, îndeplinirea oricărei alte funcții publice sau private fiind de asemenea interzisă.

15. Aceeași condiție de reprezentativitate, constând în susținerea a cel puțin 200.000 de cetățeni cu drept de vot, este cerută tuturor candidaților la alegerile pentru funcția de președinte al României, indiferent de modalitatea propunerii. Prin urmare, esențială în optica legiuitorului este susținerea din partea cetățenilor cu drept de vot, și nu faptul de a fi propus sau nu din partea unei formațiuni politice, astfel că acest criteriu nu poate justifica în mod obiectiv și rezonabil diferența de tratament juridic aplicabilă candidaților independenți.

16. De asemenea, și alegătorii care votează pentru un candidat independent sunt în aceeași situație juridică cu cei care votează un candidat propus de o formațiune politică, dreptul de vot al acestora trebuind să beneficieze de aceleași garanții.

17. În consecință, autorul contestației consideră că nu se poate vorbi de un scrutin democratic în accepțiunea Comisiei de la Veneția, și nici de stat de drept, în accepțiunea Constituției României democratice și a Tratatului privind Uniunea Europeană, acolo unde candidații independenți și alegătorii care îi susțin sunt puși pe o poziție secundară, discriminați în exercitarea drepturilor lor electorale.

18. Omisiunea legiuitorului de a include și candidații independenți printre candidații cu vocație în desemnarea reprezentanților care compun birourile electorale are, în considerarea celor anterior susținute, relevanță constituțională, care nu poate fi ignorată de Curtea Constituțională, în acord cu jurisprudența sa în materie (Decizia nr.503 din 20 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.353 din 28 mai 2010, Decizia nr.107 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 30 aprilie 2014, Decizia nr.637 din 13 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.906 din 8 decembrie 2015, sau Decizia nr.458 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.581 din 2 iulie 2020). Potrivit acestei jurisprudențe constituționale, nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea privilegiului care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului. Discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un privilegiu (Decizia nr.62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.49 din 25 februarie 1994), iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la privilegiu. În cazul de față, remediul constituțional specific constă în recunoașterea și pentru candidații independenți a posibilității de reprezentare/a propune delegați în birourile electorale, precum și de completare a birourilor electorale într-o singură etapă, prin tragerea la sorți la care să participe toți reprezentanții propuși de către candidații validați.

19. Autorul contestației solicită Curții Constituționale să pronunțe fie o decizie pură și simplă, prin care să admită excepția de neconstituționalitate astfel cum a fost formulată și să constate neconstituționalitatea dispozițiilor din Legea nr.370/2004 care stabilesc privilegiul menționat, fie o decizie interpretativă, care nu ar reclama o intervenție legislativă imediată, ci ar avea ca efect imediat doar primirea de către birourile electorale a solicitărilor de reprezentanți/delegați pentru candidații independenți, direct în baza textelor constituționale de referință, interpretate în decizia pronunțată de Curte, respectiv tragerea la sorți într-o singură etapă a tuturor candidaților validați, pentru completarea birourilor electorale.

20. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a

contestației. Arată că prin Decizia nr.542 din 24 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.208 din 13 martie 2024, paragraful 28, Curtea Constituțională a arătat că hotărârile BEC de interpretare a legii sunt acte cu fizionomie diferită de cea a hotărârilor de admitere sau respingere a candidaturilor și că sunt supuse controlului judecătoresc exercitat pe calea contenciosului administrativ. Or, de vreme ce aplicabilitatea Hotărârii Curții Constituționale nr.66 din 1 octombrie 2019 depinde de inexistența vreunui remediu împotriva hotărârilor BEC, rezultă că prezenta contestație este inadmisibilă, întrucât există cale de atac reglementată de Legea contenciosului administrativ nr.554/2004. De asemenea, este inadmisibilă și cererea privind soluționarea excepției de neconstituționalitate referitoare la texte din cuprinsul Legii nr.370/2004, deoarece, în cadrul procedurii constituționale întemeiate pe art.146 lit.f) din Constituție nu este permisă sesizarea directă a Curții Constituționale pentru a se pronunța cu privire la constituționalitatea dispozițiilor legii electorale, acesta fiind un mecanism de control diferit, prevăzut distinct de art.146 lit.d) din Legea fundamentală.

CURTEA,

examinând contestația în raport cu prevederile Constituției, ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale Legii nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, văzând concluziile reprezentantului Ministerului Public, precum și documentele aflate la dosar, reține următoarele:

21. Potrivit dispozițiilor art.146 lit.f) din Constituție, ale art.37 din Legea nr.47/1992, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.807 din 3 decembrie 2010, precum și celor ale art.3 din Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.650 din 12 septembrie 2011, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora instanța de contencios constituțional veghează la respectarea în întreaga țară a prevederilor legii pentru alegerea Președintelui și confirmă rezultatele sufragiului, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze contestația formulată împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.4D din 24 septembrie 2024 privind aprobarea procedurii de acreditare a delegaților formațiunilor politice care participă la alegerile pentru Președintele României din anul 2024 și nu au reprezentanți în biroul electoral al secției de votare sau în biroul electoral pentru votul prin corespondență, precum și împotriva Deciziei nr.12D din 30 septembrie 2024 privind unele măsuri privind constituirea și completarea birourilor electorale la alegerile pentru Președintele României din anul 2024.

22. Cu titlu prealabil, Curtea observă că, astfel cum este formulată, contestația nu vizează înregistrarea sau respingerea înregistrării unei candidaturi sau a semnelor electorale, și, în consecință, în cauză nu sunt aplicabile dispozițiile art.31 din Legea nr.370/2004, sub aspectul termenelor de depunere și de soluționare a contestației.

23. În ceea ce privește obiectul contestației, Curtea observă că autorul acesteia formulează, în realitate, două cereri indisolubil legate între ele: prima, de anulare a două decizii adoptate de Biroul Electoral Central, dar nu pentru că acestea ar încălca prevederile Legii nr.370/2004, ci pentru că înseși temeiurile legale care fundamentează aceste decizii sunt contrare normelor și principiilor cuprinse în Constituție, cadru ce configurează a doua cerere, cea de soluționare a sesizării de neconstituționalitate privind unele texte din legea anterior menționată.

24. Cât privește specificul primei cereri și competența Curții Constituționale de a o examina, se reține că deciziile Biroului Electoral Central contestate în prezenta cauză au fost adoptate în temeiul dispozițiilor art.17 alin.(2) și (3) din Legea nr.370/2004, pentru aplicarea unitară a prevederilor acestei legi și sunt obligatorii pentru toate autoritățile, instituțiile publice, birourile electorale, organismele cu atribuții în materie electorală, precum și pentru toți participanții la alegeri. Prin conținutul lor normativ, deciziile contestate în cauză vizează aspecte referitoare, în principal, la formarea și componența birourilor electorale, respectiv observarea alegerilor prin delegați acreditați.

25. Cu privire la competența Curții Constituționale de a examina deciziile adoptate de Biroul Electoral Central pentru aplicarea unitară a dispozițiilor Legii nr.370/2004, prin Hotărârea nr.66 din 1 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.907 din 8 noiembrie 2019, paragrafele 22 și 23, Curtea Constituțională a statuat că atribuția conferită acesteia de art.146 lit.f) din Constituție, de a veghea la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României, nu se limitează numai la cele două situații punctuale reglementate la art.38 din Legea nr.47/1992 (respectiv soluționarea contestațiilor cu privire la înregistrarea sau neînregistrarea candidaturii la funcția de Președinte al României, precum și a celor cu privire la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală), în care competența Curții este angajată în mod obligatoriu, ci include și competența sa derivată din însuși textul Constituției, care intervine atunci când subiectele de drept interesate nu dispun de niciun alt remediu pentru corectarea unei pretinse situații de nerespectare a Legii nr.370/2004. Așadar, prevederile art.146 lit.f) din Constituție stabilesc competența Curții Constituționale de a verifica, în ultimă instanță, toate operațiunile

electorale care privesc procedura de alegere a Președintelui României pe întreaga perioadă cuprinsă între declanșarea procedurii de alegere și finalizarea sa.

26. Aplicând *mutatis mutandis* considerentele de principiu mai sus expuse, rezultă că, și în prezenta cauză, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze contestația referitoare la Deciziile Biroului Electoral Central nr.4/D din 24 septembrie 2024 și nr.12/D din 30 septembrie 2024, acte administrative de aplicare unitară a Legii nr.370/2004, obligatorii pentru toate autoritățile, instituțiile publice, birourile electorale, organismele cu atribuții în materie electorală, precum și pentru toți participanții la alegeri și cu privire la care Legea nr.370/2004 (lege specială în raport de legea generală, reprezentată de Legea contenciosului administrativ nr.554/2004) nu prevede nicio cale de atac care să reprezinte un remediu eficient și rapid în contextul procesului electoral. În acest sens, Curtea reține că art.25 din Legea nr.370/2004 prevede doar posibilitatea formațiunilor politice care participă în alegeri și a candidaților să conteste în fața biroului electoral ierarhic superior sau, după caz, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, modul de formare și componența concretă a unui birou electoral al unei secții de votare/a Biroului Electoral Central, în mod individual, așadar la un moment ulterior emiterii deciziilor Biroului Electoral Central de aplicare unitară a legii, în baza cărora au loc apoi operațiunile de completare a fiecărui birou electoral, fără însă ca aceeași lege să instituie și posibilitatea contestării în justiție a înseși deciziilor Biroului Electoral Central prin care se asigură aplicarea unitară a legii.

27. Curtea observă că autorul sesizării nu invocă motive de nelegalitate a celor două decizii ale Biroului Electoral Central, ci de neconstituționalitate a unora din prevederile cuprinse în Legea nr.370/2004, în baza cărora acestea au fost adoptate. În esență, autorul solicită verificarea constituționalității unor prevederi din Legea nr.370/2004 ale căror soluții legislative sunt criticate întrucât nu permit candidaților independenți să propună membri în birourile electorale și delegați sau orice altă formă de reprezentare pentru a asista la operațiunile efectuate de birourile electorale ale secțiilor de votare.

28. Sub aspectul acestei de-a doua cereri formulate de autorul contestației, Curtea observă că în cauză sunt aplicabile considerentele reținute de Curtea Constituțională în Hotărârea nr.66 din 1 octombrie 2019, precizată, prin care instanța constituțională a stabilit, de principiu, competența sa de a efectua un control de constituționalitate cu privire la dispozițiile legale ce reglementează procedura de alegere a Președintelui României în cadrul atribuției consacrate de art.146 lit.f) din Constituție. Curtea a arătat la paragraful 29 al hotărârii că, spre deosebire de situația alegerilor pentru Parlamentul European sau pentru alegerea Camerei Deputaților și Senatului, unde verificarea legalității desfășurării procesului electoral se realizează de instanțele judecătorești, în cadrul procesului electoral ce vizează alegerea Președintelui României nu există posibilitatea de principiu a creării unui cadru procesual în fața unei instanțe judecătorești pentru a putea fi ridicată, în condițiile art.146 lit.d) teza întâi din Constituție, o excepție de neconstituționalitate care să vizeze prevederile Legii nr.370/2004, excepție făcând contestațiile care vizează deciziile de admitere/respingere a protocoalelor de constituire a alianțelor electorale, respectiv constituirea Biroului Electoral Central, unde competența de judecată revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel încât singurul cadru procesual în care se poate pune problema constituționalității prevederilor Legii nr.370/2004 este cel reprezentat de contestațiile judecate de către Curtea Constituțională în cadrul atribuției sale prevăzute de art.146 lit.f) din Constituție. Prin urmare, având în vedere că nu există un alt mecanism constituțional prin intermediul căruia să se conteste în mod efectiv, concret și prompt prezumția de constituționalitate a Legii nr.370/2004, care, astfel, tinde să devină una absolută în contextul sferei de aplicare a acestei legi, Curtea a reținut că este de competența sa ca, în cadrul art.146 lit.f) din Constituție, să evalueze, la cerere, însăși constituționalitatea Legii nr.370/2004 în ceea ce privește procedura de alegere a Președintelui României. O soluție contrară ar nega însăși rolul constituțional al Curții Constituționale și ar acorda prevalență aspectelor de legalitate propriu-zisă a desfășurării procesului electoral, așadar, exigențelor de natură legală în detrimentul celor de natură constituțională, ceea ce este inacceptabil.

29. Curtea a mai reținut, la paragraful 30 din aceeași hotărâre, că și Avocatul Poporului are atribuția de a formula o acțiune directă în fața instanței constituționale sub forma excepției de neconstituționalitate reglementate de art.146 lit.d) teza finală din Constituție și astfel poate contesta constituționalitatea prevederilor Legii nr.370/2004, însă în acest caz sesizarea Curții Constituționale nu se realizează de persoana direct interesată și implicată în cadrul procedurii de alegere a Președintelui României, ci de o autoritate publică, Avocatul Poporului, care are o marjă exclusivă de apreciere atât în privința deciziei de a sesiza Curtea Constituțională, cât și a momentului temporal în care aceasta se realizează, astfel că atribuția anterferită a Avocatului Poporului nu reprezintă un remediu juridic suficient pentru a surmonta într-un mod util, prompt și eficient consecințele negative ce decurg dintr-o normă juridică adoptată cu încălcarea Constituției asupra dreptului de a fi ales. De altfel, chiar în prezenta cauză, autorul prezentei sesizări de neconstituționalitate susține că s-a adresat în prealabil Avocatului Poporului, însă nu a primit un răspuns.

30. Totodată, Curtea reamintește că Decizia nr.542 din 24 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr.208 din 13 martie 2024, se referă la posibilitatea contestării pe calea contenciosului administrativ a hotărârilor Biroului Electoral Central adoptate pentru interpretarea unor prevederi din Legea nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.349 din 20 mai 2015, în prezent modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.59/2017 privind Codul administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.555 din 5 iulie 2019 mai 2015). Referindu-se, așadar, la procedura privind alegerile locale, această decizie nu poate fi aplicată *mutatis mutandis* și în ceea ce privește procedura de alegere a Președintelui României, reglementată de un act normativ distinct – Legea nr.370/2004 - și pentru care însuși legiuitorul constituant a rezervat o procedură deosebită, caracterizată prin filtre și garanții de rang constituțional, așa cum arată art.146 lit.f) din Legea fundamentală. De altfel, din totalitatea sufragiilor în cadrul cărorora cetățenii sunt chemați să își exercite dreptul de vot prevăzut de art.36 din Constituție (alegeri locale, parlamentare, prezidențiale sau europarlamentare), doar cel organizat în vederea alegerii președintelui României beneficiază de o procedură specială de control de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională (a se vedea pe larg în acest sens Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 5 octombrie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1003 din 8 octombrie 2024, paragraful 52).

31. Raportând aceste considerente de principiu la cauza de față, Curtea reține că, în esență, critica de neconstituționalitate vizează soluțiile legislative cuprinse punctual la art.16 alin.(1), (4) și (6), art.18 alin.(1) și (3), art.20 alin.(1) și (2), art.21 alin.(1), art.22, art.23 și art.47 din Legea nr.370/2004, care în opinia autorului contestației discriminează candidații independenți în cadrul procesului electoral și creează un privilegiu pentru formațiunile politice, în special cele parlamentare, cu consecința încălcării dispozițiilor art.1, 2, 16, 20, 36, 37, 81, 148 alin.(4) din Constituție și a celor ale art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind interzicerea discriminării, art.3 din primul Protocol adițional la Convenție, privind dreptul la alegeri libere, Protocolului nr.12 la Convenție, privind interzicerea generală a discriminării și ale art.2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, referitor la statul de drept.

32. Curtea a mai examinat în jurisprudența sa critici similare, prin care se reclama discriminarea negativă pe care legea electorală ar opera-o în privința candidatului independent față de cel aparținând unui partid politic, cu consecința golirii de conținut a dreptului de a alege, respectiv a dreptului de a fi ales. Prin Decizia nr.782 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.406 din 15 iunie 2009, Curtea a reținut că legiuitorul, în temeiul art.73 alin.(3) lit.a) din Constituție, are competența de a reglementa sistemul electoral și dispune, în consecință, de libertatea să decidă asupra modalităților privind organizarea și desfășurarea procesului electoral, cu respectarea, desigur, a exigențelor constituționale. Referitor la criticile de neconstituționalitate care vizau pretinsa discriminare a candidaților independenți, în raport cu candidații propuși de partidele politice, prin aceeași decizie Curtea a subliniat că diferența obiectivă, inclusiv din perspectiva reprezentativității, în care se află cele două categorii juridice, justifică, în acord cu art.16 din Constituție, instituirea unui regim juridic distinct. Ar fi contrar înseși normei fundamentale invocate să se pretindă uniformitate acolo unde există diferențe clare și obiective de situație sau, după caz, de regim juridic aplicabil.

33. În sensul celor de mai sus este relevantă Decizia nr.252 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.533 din 17 iulie 2014, paragraful 20, în care Curtea a reținut, în considerarea statutului constituțional al partidelor politice, configurat de art.8 din Legea fundamentală și detaliat de art.2 din Legea partidelor politice nr.14/2003, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.347 din 12 mai 2014, că, prin activitatea lor, aceste asociații promovează valorile și interesele naționale, contribuind la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, în cadrul democrației constituționale. Prin urmare, reținând că partidele politice beneficiază de un statut constituțional, care nu există în cazul candidaților independenți, este de netăgăduit că anvergura acțiunilor pe care partidul politic este capabil să le desfășoare, prin însăși forma de organizare bazată pe exercitarea dreptului de liberă asociere, nu poate fi comparată cu cea pe care un singur individ, candidat independent, le poate întreprinde, fiind mult mai amplă.

34. În același timp, cu privire la modul de compunere a Biroului Electoral Central, Curtea a reținut, de principiu, că acesta ține de procesul electoral și trebuie văzut ca o garanție procedurală stabilită de stat pentru asigurarea desfășurării în bune condiții a procesului electiv. Procedura de constituire a birourilor electorale și corolarul acestei proceduri (desemnarea de drept a unor reprezentanți din partea competitorilor electorali) reprezintă o garanție a unui proces electoral liber, transparent și echitabil, nu un drept electoral în sine. Criteriile în funcție de care se compune Biroul Electoral Central nu sunt parte integrantă a dreptului de a alege și de a fi ales, nu au o contingență directă cu drepturile electorale, nefiind parte nici a laturii substanțiale, nici a celei procedurale a acestora,

ci ele se subsumează cerinței expres prevăzute de Constituție referitoare la caracterul corect, liber, transparent și echitabil al alegerilor. Cu alte cuvinte, compunerea Biroului Electoral Central trebuie astfel realizată încât această comisie să aibă capacitatea de a asigura corectitudinea/legalitatea modului de desfășurare a procesului electoral, ca obligație ce derivă din art.2 alin.(1) din Actul fundamental, referitor la suveranitate și caracterul electoral al organelor reprezentative ale poporului român/autorităților publice. Totodată, compunerea birourilor electorale este o chestiune care se încadrează în marja de apreciere a legiuitorului, fie primar, fie delegat, singura limită constituțională fiind determinată de respectarea caracterului echitabil al procesului electoral în cadrul unei societăți democratice, aspect care poate fi verificat în cadrul unui control de constituționalitate prin prisma principiului pluralismului politic și al garanțiilor legale suficiente pentru respectarea caracterelor votului cetățenilor. (Decizia nr.252 din 6 mai 2024, precitată, paragrafele 81, 82, 84).

35. Cu alt prilej, Curtea a statuat că reglementările referitoare la completarea birourilor electorale de circumscripție stabilesc aspecte tehnice, care nu sunt de natură să aducă prejudicii exercitării dreptului electoral de a fi ales (Decizia nr.426 din 11 iulie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1150 din 19 decembrie 2023, paragrafele 19 și 27 și Decizia nr.148 din 20 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.408 din 30 aprilie 2024, paragraful 55).

36. Față de considerentele jurisprudențiale expuse anterior, Curtea constată că, în cauza de față, autorul contestației, căruia i-a fost înregistrată candidatura pentru alegerea în funcția de președinte al României – candidatură devenită definitivă - nu poate pretinde încălcarea dreptului fundamental de a fi ales, neexistând o legătură directă între această obligație a statului și dreptul de fi ales/de a alege. Faptul că, într-adevăr, acesta, în calitate de candidat independent, nu are posibilitatea legală de a desemna reprezentanți în compunerea birourilor electorale sau delegați pentru observarea desfășurării operațiunilor efectuate de birourile electorale ale secțiilor de votare nu este de natură a vicia, în substanța sa, integritatea procesului electoral și nu impietează asupra garanțiilor de corectitudine asociate desfășurării acestuia. În acest sens, se observă că art.47 alin.(1) din Legea nr.370/2004 permite și candidaților, alături de membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare acestora, operatorii de calculator, persoanele însărcinate cu menținerea ordinii, persoanele acreditate, reprezentanții Autorității Electorale Permanente și membrii birourilor electorale ierarhic superioare, să asiste la toate operațiunile efectuate de birourile electorale ale secțiilor de votare. Evident că soluția legiuitorului de a permite candidaților (fără distincție dacă sunt independenți sau desemnați de formațiuni politice) să asiste în mod direct și personal la operațiunile desfășurate în secțiile de votare nu poate avea nicidecum semnificația discriminării sau îngrădirii accesului acestora de la supravegherea corectitudinii operațiunilor electorale specifice, așa cum susține autorul contestației. Faptul că legiuitorul a omis să nominalizeze candidatul independent în procedura privind desemnarea reprezentanților și delegaților acreditați pentru observarea alegerilor reflectă, încă o dată, viziunea sa bazată pe statutul constituțional al partidelor politice și pe regimul juridic al acestor persoane juridice de drept public, de asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice și care îndeplinesc, astfel, o misiune publică garantată de Constituție, astfel că, prin propria structură organizatorică și resursele de care dispun, acestea au în mod evident capacitatea de a supraveghea corectitudinea desfășurării scrutinului nu în mod direct, ci prin desemnarea de reprezentanți și delegați.

37. În consecință, se constată că soluțiile legislative care nu permit candidaților independenți să propună membri în birourile electorale și să desemneze delegați la observarea alegerilor se înscriu în marja de apreciere a legiuitorului, fără a prezenta vicii de natură să le afecteze constituționalitatea.

38. Fără îndoială, reglementarea sistemului electoral reprezintă un proces complex, care implică, prin natura sa, o permanentă adaptare la dinamica relațiilor sociale cu specific electoral. De aceea, în limitele trasate de Legea fundamentală, este de competența exclusivă a legiuitorului să aprecieze asupra eventualelor perfecționări de ordin legislativ și să decidă asupra eventualei modificări a regimului juridic aplicabil candidaților independenți, asigurând coerența sistemului normativ electoral, apt să garanteze corectitudinea, transparența, dar și celeritatea operațiunilor specifice procesului electoral. În acest sens, este de remarcat evoluția soluțiilor legislative reglementate de legiuitor cu privire la observarea desfășurării alegerilor, în sensul că art.47 din Legea nr.370/2004, menționat anterior, nu includea, în redactarea sa inițială (ulterior republicării Legii nr.370/2004 în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.650 din 12 septembrie 2011), și candidații printre persoanele acreditate să asiste la toate operațiunile electorale efectuate de birourile electorale ale secțiilor de votare, această soluție legislativă incluzivă fiind impusă ulterior, prin Legea nr.148/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.617 din 25 iulie 2019.

39. Având în vedere că, în urma controlului de constituționalitate exercitat în cauză asupra

dispozițiilor criticate din Legea nr.370/2004, nu a fost relevat vreun viciu de neconstituționalitate, rezultă că prezenta contestație, formulată împotriva Deciziilor Biroului Electoral Central nr.4/D din 24 septembrie 2024 și nr.12/D din 30 septembrie 2024, urmează să fie respinsă.

40. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.f) din Constituție, al art.11 alin.(1) lit.B.a), al art.37 din Legea nr.47/1992, precum și al art.3 din Legea nr.370/2004, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

Respinge contestația formulată de domnul Mircea-Dan Geoană împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.4/D din 24 septembrie 2024 privind aprobarea procedurii de acreditare a delegaților formațiunilor politice care participă la alegerile pentru Președintele României din anul 2024 și nu au reprezentanți în biroul electoral al secției de votare sau în biroul electoral pentru votul prin corespondență, precum și împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.12/D din 30 septembrie 2024 privind unele măsuri privind constituirea și completarea birourilor electorale la alegerile pentru Președintele României din anul 2024.

Hotărârea este definitivă, se comunică Biroului Electoral Central și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 octombrie 2024.

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția de respingere ca neîntemeiată a contestației formulată de domnul Mircea-Dan Geană împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.4/D din 24 septembrie 2024 și împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.12/D din 30 septembrie 2024, considerăm că **această contestație se impune a fi respinsă ca inadmisibilă în întregime** pentru argumentele ce vor fi expuse în continuare:

În materia contenciosului electoral prezidențial Curtea Constituțională dispune de competența limitată ce i-a fost atribuită prin Constituție, așa cum dispozițiile acesteia au fost precizate în Legea sa de organizare și funcționare nr.47/1992 și în Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României. **Atâta vreme cât dispozițiile constituționale și legale nu au conferit Curții Constituționale atribuția de a soluționa contestațiile îndreptate împotriva deciziilor adoptate de Biroul Electoral Central pentru aplicarea unitară a prevederilor legii alegerilor prezidențiale, a extinde această competență pe cale pretoriană prezintă riscul de a impieta asupra competențelor constituționale și legale ale altor autorități publice, inclusiv asupra celor care dispun de competențe de control judiciar în materie de contencios electoral.**

În plus, în cadrul contenciosului electoral prezidențial Curtea Constituțională nu poate soluționa excepții de neconstituționalitate. Un reviriment de jurisprudență prin care jurisdicția constituțională ar admite că ar fi competentă să realizeze un control de constituționalitate a legii electorale în cadrul atribuției sale prevăzute de art.146 lit.f) din Constituție trebuie motivat prin raportare la elemente noi de fapt și/sau de drept ce ar fi apărut între perioada în care s-a format jurisprudența sa anterioară, constantă în sensul respingerii unor astfel de cereri, și data la care a fost pronunțată hotărârea prin care se anunță revirimentul. Simpla existență a unui precedent, manifestat prin Hotărârea nr.66/2019, nu echivalează cu răsturnarea unei cazuistici constante și asumarea unui reviriment de jurisprudență.

1. Curtea Constituțională nu este competentă să soluționeze contestații împotriva deciziilor adoptate de Biroul Electoral Central pentru aplicarea unitară a prevederilor Legii nr.370/2004

1.1. Pe de o parte, Curtea Constituțională nu dispune de plenitudine de competență în materia contenciosului electoral, ci doar de o competență limitată, ce i-a fost atribuită prin art.146 lit.f) din Constituție, așa cum respectivele dispoziții au fost precizate prin art.37 și 38 din Legea nr.47/1992 și prin art.31 și 42 din Legea nr.370/2004. Astfel, atunci când stabilește atribuția Curții Constituționale în materia contenciosului electoral prezidențial Constituția utilizează verbul „veghează”, în vreme ce atunci când îi conferă Curții Constituționale atribuții de control, precum în cazul verificării constituționalității legilor sau ordonanțelor, folosește verbul „se pronunță”. În materie electorală Curtea Constituțională este îndrituită să vegheze doar la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și să confirme ori să infirme rezultatele alegerilor, iar nu să exercite un control deplin de constituționalitate, așa cum are competența de a face în baza art.146 lit.a) sau d) din Constituție. În continuarea acestor prevederi constituționale, Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a stabilit în art.38 că jurisdicția constituțională este competentă să soluționeze doar contestațiile referitoare la înregistrarea sau neînregistrarea unui candidat, precum și pe cele referitoare la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice de a desfășura campanie electorală. Corelat cu aceste prevederi legale, Legea nr.370/2004 arată în art.31 subiectele de drept care pot contesta la Curtea Constituțională înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor sau a semnelor electorale, iar în art.42 precizează că doar contestațiile cu privire la împiedicarea unui partid, a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală sunt de competența Curții Constituționale, alte plângeri cu privire la corecta desfășurare a campaniei electorale fiind lăsate în competența birourilor electorale. În plus, detaliind prevederea constituțională referitoare la atribuția Curții Constituționale de a confirma rezultatele sufragiului prezidențial, articolele 53 și 54 din Legea nr.370/2004 stabilesc modalitatea în care aceasta trebuie să își aducă la îndeplinire obligațiile. În afară de aceste prevederi, legea alegerilor prezidențiale mai menționează Curtea Constituțională doar în articolele 70 și 72, alături de celelalte autorități publice implicate în organizarea și desfășurarea alegerilor, stabilind obligațiile ce le revin cu privire la arhivarea documentelor legate de alegeri, topirea lor și informarea Autorității Electorale Permanente asupra modalității de realizare a atribuțiilor în domeniul electoral. **Nicăieri în aceste prevederi constituționale și legale nu se precizează atribuția Curții Constituționale de a soluționa contestații împotriva deciziilor adoptate de Biroul Electoral Central pentru aplicarea unitară a prevederilor Legii nr.370/2004 ori vreo competență generală**

sau implicită/reziduală/subsidiară ori de ultimă instanță a Curții Constituționale cu privire la toate operațiunile electorale referitoare la alegerile prezidențiale.

1.2. Pe de altă parte, legea alegerilor prezidențiale a stabilit atribuții de control asupra actelor juridice și activităților de pregătire și organizare a alegerilor prezidențiale în sarcina altor autorități publice, anume birouri electorale și instanțe judecătorești. Astfel, art.25 din Legea nr.370/2004 arată că formațiunile politice care participă la alegeri și candidații pot contesta modul de formare și componența birourilor electorale la biroul electoral ierarhic superior sau, în cazul în care contestația se referă la Biroul Electoral Central, la Înalta Curte de Casație și Justiție, iar decizia Biroului Electoral ierarhic superior sau hotărârea Înaltei Curți de Casație și Justiție este definitivă. Art.42 din aceeași lege dă în competența birourilor electorale soluționarea plângerilor, respectiv a contestațiilor cu privire la corecta desfășurare a campaniei electorale, precizând efectul suspensiv al contestațiilor introduse împotriva modalităților de soluționare a plângerilor și arătând că deciziile adoptate în final devin executorii la datele la care expiră termenele de contestare. Nu în ultimul rând - și extrem de relevant pentru a sublinia încă o dată competența generală a instanțelor judecătorești și nu a Curții Constituționale, chiar și în materie electorală - articolul 68 din Legea nr.370/2004 arată că instanțele judecă cererile prevăzute de respectiva lege după regulile stabilite pentru ordonanța președințială, hotărârile lor fiind definitive și trebuind să fie comunicate Autorității Electorale Permanente și birourilor electorale interesate. Prin urmare, Legea nr.370/2004 prevede posibilitatea contestării componenței și modalității concrete de alcătuire a birourilor electorale, în ultimă instanță în fața unei instanțe judecătorești.

1.3. De altfel, și Curtea Constituțională a precizat cu titlu generic că actele emise de Biroul Electoral Central sunt supuse controlului judecătoresc (Decizia nr.103 din 28 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, nr.318 din 3 iunie 2013). De asemenea, „în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal - s-a statuat că hotărârile emise de biroul electoral județean și de Biroul Electoral Central au caracterul unor acte administrative care sunt supuse controlului judecătoresc. A exclude aceste acte de la controlul judecătoresc ar echivala cu o denegare de dreptate, cu o încălcare a prevederilor constituționale ale art.21 alin.(2), care dispun că nicio lege nu poate îngreuna dreptul persoanelor fizice sau juridice de a se adresa justiției. Totodată, Curtea Constituțională, în Decizia nr.325 din 14 septembrie 2004, a reținut că nereglementarea unor căi de atac specifice împotriva tuturor actelor emise de structurile electorale nu înseamnă excluderea accesului la justiție. Aceste hotărâri, pronunțate în cadrul jurisdicțiilor specifice activității electorale, pentru care nu se prevede o cale de contestare specială, pot fi atacate în condițiile legii contenciosului administrativ, fiind acte cu caracter jurisdicțional ale organelor administrative”. (a se vedea Decizia nr.16 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 24 noiembrie 2017, paragraful 69).

1.4. Deciziile adoptate de Biroul Electoral Central pentru aplicarea unitară a prevederilor Legii nr.370/2004, precum și hotărârile adoptate de același Birou Electoral Central pentru interpretarea unitară a aceleiași legi au fiecare alt scop. Deciziile Biroului Electoral Central sunt obligatorii pentru toate autoritățile, instituțiile publice, birourile electorale, organismele cu atribuții în materie electorală, precum și pentru toți participanții la alegeri și vizează aplicarea unitară a prevederilor Legii nr.370/2004 doar în legătură cu:

- admiterea sau respingerea protocolului de constituire a unei alianțe electorale,
- înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor,
- înregistrarea sau respingerea înregistrării semnelor electorale,
- soluționarea întâmpinărilor și contestațiilor care sunt de competența BEC,
- precum și alte cazuri prevăzute de lege.

În schimb, hotărârile Biroului Electoral Central sunt general obligatorii și se adoptă pentru interpretarea unitară a tuturor prevederilor Legii nr.370/2004.

Prin urmare, hotărârile BEC pentru interpretarea unitară a legii electorale au caracter general și fac corp comun cu actul interpretat, iar deciziile Biroului Electoral Central pentru aplicarea unitară a prevederilor legii electorale nu au vocație de generalitate, ci sunt adoptate pentru punerea în aplicare în concret exclusiv a atribuțiilor BEC din domeniile enumerate de art.17 alin.(3) din Legea nr.370/2004.

1.5. Curtea Constituțională a stabilit că hotărârile adoptate de Biroul Electoral Central pentru interpretarea unitară a legii electorale au „o fizionomie juridică distinctă în cadrul actelor emise de această autoritate pe parcursul procesului electoral, iar în absența unor reguli speciale care să fie instituite prin legea electorală, aceste hotărâri pot fi supuse controlului judecătoresc în condițiile Legii contenciosului administrativ nr.554/2004” (Decizia nr.542 din 24 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, nr.208 din 13 martie 2024, paragraf 28). De altfel, și Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că „Atunci când legea organică stabilește o procedură specială de cenzură a actelor administrative se aplică această procedură, iar ori de câte ori în legile electorale nu se prevede o

procedură specială de contestare a actelor emise de structurile electorale, în jurisprudență s-a recunoscut dreptul de acces la justiție potrivit legii contenciosului administrativ, ca jurisdicție cu caracter general în materia actelor administrative” (Decizia nr.16 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 24 noiembrie 2017, paragraful 68).

1.6. Pe cale de consecință, dacă *hotărârile* Biroului Electoral Central pentru *interpretarea unitară* a legii electorale sunt acte administrative supuse regimului juridic de drept comun, adică sunt supuse controlului de legalitate și constituționalitate realizat de instanțele de contencios administrativ, cu atât mai mult *deciziile* adoptate de Biroul Electoral Central pentru *aplicarea unitară* a prevederilor Legii nr.370/2004 beneficiază de același regim juridic.

1.7. Extinderea pe cale pretoriană a competenței Curții Constituționale în materie de contencios electoral prezidențial la *toate operațiunile* electorale care privesc procedura de alegere a Președintelui României riscă să contravină dispozițiilor legale anterior menționate. În plus, ea ar echivala cu depășirea competenței de atribuire de care jurisdicția se bucură în baza art.146 din Constituție. În măsura în care jurisdicția constituțională ar aprecia că îi revine o competență implicită, de ultimă instanță, în toate acele situații în care subiectele de drept interesate nu dispun de un alt remediu pentru corectarea unei pretinse situații de nerespectare a Legii nr.370/2004, ea ar risca să se transforme într-o instanță de drept comun, susceptibilă să soluționeze orice fel de plângeri sau contestații în materie electorală, inclusiv, de exemplu, cu privire la contravențiile ori infracțiunile prevăzute de legea electorală, ceea ce Constituția nu a reglementat.

1.8. Pentru aceste motive, **de vreme ce nici Constituția și nici legile care pun în aplicare prevederile constituționale în materie de contencios electoral prezidențial nu au stabilit alte atribuții în sarcina Curții Constituționale, aceasta este competentă să soluționeze doar contestațiile referitoare la înregistrarea sau neînregistrarea unui candidat, precum și pe cele referitoare la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice de a desfășura campanie electorală, iar nu și pe cele referitoare la deciziile adoptate de Biroul Electoral Central pentru aplicarea unitară a prevederilor Legii nr.370/2004.**

2. Curtea Constituțională nu poate soluționa excepții de neconstituționalitate în cadrul contenciosului electoral prezidențial

2.1. O jurisprudență constantă a Curții Constituționale a stabilit pentru motive întemeiate că în cadrul atribuției sale prevăzute de art.146 lit.f) din Constituție jurisdicția constituțională nu poate realiza și un control de constituționalitate a legii nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României. Amintim în acest sens, Hotărârea nr.45 din 7 noiembrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.605 din 24 noiembrie 2000, Hotărârea nr.19 din 10 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1085 din 23 noiembrie 2004, Hotărârea nr.1 din 16 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, nr.708 din 21 octombrie 2009, Hotărârea nr.3 din 20 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.722 din 26 octombrie 2009 sau Hotărârea nr.6 din 22 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.774 din 24 septembrie 2019. Suntem de acord cu această jurisprudență anterioară și apreciem că și solicitarea în acest sens primită în prezenta cauză trebuia respinsă ca inadmisibilă.

2.2. Un reviriment de jurisprudență prin care jurisdicția constituțională ar admite că ar fi competentă să realizeze un control de constituționalitate a legii electorale în cadrul atribuției sale prevăzute de art.146 lit.f) din Constituție trebuie motivat prin raportare la elemente noi, de fapt și/sau de drept, care ar fi intervenit între momentul la care s-a stabilit anterioara abordare jurisprudențială și cel la care a intervenit schimbarea opticii jurisdicției. Simpla susținere că în cadrul procesului electoral ce vizează alegerea Președintelui României nu există un mecanism constituțional prin care să poată fi contestată efectiv, concret și prompt prezumția de constituționalitate a Legii nr.370/2004 nu se poate constitui într-un element nou, nici în fapt și nici în drept, apt să justifice un astfel de reviriment. De asemenea, simpla existență a unui precedent (a se vedea Hotărârea nr.66/2019) nu echivalează cu răsturnarea unei cazuistici constante și asumarea unui reviriment de jurisprudență.

2.3. În plus, o astfel de afirmație, conform căreia în cadrul alegerilor prezidențiale nu ar putea apărea un cadru procesual în care să fie ridicată o excepție de neconstituționalitate referitoare la prevederi din Legea nr.370/2004, nu este factual corectă, de vreme ce Legea nr.370/2020 a făcut obiectul controlului de constituționalitate de către Curtea Constituțională în Decizia nr.418 din 18 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.612 din data de 13 iulie 2020. Faptul că pe rolul Curții a existat o excepție de neconstituționalitate referitoare la prevederi ale Legii nr.370/2004, ridicată de Avocatul Poporului, este un element care justifică și confirmă menținerea jurisprudenței anterioare, în sensul că în cadrul contenciosului electoral prezidențial nu sunt admisibile pe cale

incidentală excepții de neconstituționalitate, tocmai pentru că cele două căi procedurale disponibile în fața Curții Constituționale sunt și trebuie să rămână distincte.

2.4. A considera că jurisdicția constituțională se comportă ca o instanță de judecată ce verifică legalitatea desfășurării procesului electoral prezidențial nu ține seama de prevederile explicite ale articolelor 142 și 146 din Constituție, care fac din Curtea Constituțională garantul supremației Constituției și nu o instanță de drept comun în fața căreia ar putea fi ridicată o excepție de neconstituționalitate pe care tot jurisdicția constituțională specializată să o soluționeze. În plus, o astfel de mixare a atribuțiilor Curții Constituționale (controlul constituționalității legii alegerilor prezidențiale în paralel cu soluționarea contestațiilor referitoare la înregistrarea sau neînregistrarea unui candidat și a celor referitoare la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice de a desfășura campanie electorală) riscă să nesocotească și art.126 coroborat cu art.146 din Constituție, de vreme ce, în sistemul juridic din România, excepțiile de neconstituționalitate pot fi ridicate în fața instanțelor judecătorești dotate cu competență generală iar nu direct, de către Curtea Constituțională în calitate de ultimă instanță electorală, în fața Curții Constituționale în calitate de jurisdicție constituțională specializată. Nu în ultimul rând, o astfel de schimbare de optică din partea jurisdicției constituționale ar periclita și prevederi exprese ale Legii nr.370/2004, care dau în competența instanțelor judecătorești soluționarea a numeroase cauze ce țin de contenciosul electoral prezidențial și care ar putea furniza cadrul procesual pentru ridicarea unor excepții de neconstituționalitate.

2.5. Pentru aceste motive **Curtea Constituțională nu poate soluționa excepții de neconstituționalitate în cadrul contenciosului electoral prezidențial.**

În concluzie, contestația formulată de domnul Mircea-Dan Geoană împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.4/D din 24 septembrie 2024 și împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.12/D din 30 septembrie 2024, se impunea a fi **respinsă ca inadmisibilă**, deoarece **Curtea Constituțională nu este competentă să soluționeze astfel de cereri în cadrul atribuției sale de a veghea la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României prevăzută de art.146 lit.f) din Constituție și nici să soluționeze excepții de neconstituționalitate în ridicate incidental dar direct în fața sa în cadrul unor astfel de cereri inadmisibile.**

JUDECĂTOR,

Prof.univ.dr. Elena-Simina Tănăsescu